

Dr. Varga György

Születési dátum: 1946. május 16.

Végzettség, szakképesítés: Vegyész, debreceni Alföldi Nyomdában fényszedés technológus (kiadványszerkesztés akkori megfelelője)

Általános iskola: Fazekas Mihály Általános Iskola, Debrecen

Középiskola: Vegyipari Technikum, Debrecen

Egyetem/Főiskola: Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen

atomerőműre szakosodott vegyész, focibíró, szabadúszó újságíró, fotóriporter tvhíradó-operatőr, marxista egyetemet végzett "filozófus". számítástechnikával kapcsolatosak. (Ebből doktoráltam a POLITEXT által kifejlesztett [COMPUMAP léginavigációs programcsomag](#), ami fölött ugyan már eljárt az idő, de bizonyos funkcióit még ma is használom, pl. pl. a függőleges tengelyű kamerás légifénykép-sorozatok számítógépes kiszolgálásra szolgáló [Fotomap modul](#) és a COMPUMAP számára kifejlesztett [repülőterképeket](#) és adatbázisokat.

Az 1970-es évek közepe a nyomdákban a számítógépes kiadványszerkesztés (akkoriban fényszedésnek hívták) hőskora volt, ehhez én értettem legjobban a nyomdában. még a PC korszak előtti ún. középgepek a magyar gyártmányú Practicomp 4000, (kb. a Commodore Plus4 szintje, csak monitora még nem volt) és az NDK-s Robotron KRS 4201, ami már verte a Commodore 64-et, mert komoly mágneslemez, -szalag, és nyomtató parkja volt a 64 KB ferrit memória mellé). Az általunk egymás után több gépre, több nyelvre is megírt nyomdai szövegfeldolgozó programcsomag volt a későbbi PC-s változatok alapja, az alapjaiban változatlan algoritmust mindig újraírtuk (természetesen a növekvő hardver lehetőségeket kihasználva) az újabb számítógép generációra. MTA SZTAKI közreműködésével kialakítottunk egy nyomdai klaviatúrát és monitort. Később a "nagygépes kapcsolat" helyett saját 8 bites (8080) processzort és 8"-es floppykat kapott a display, ez lett a SZTAKI Varyter gépe, majd Z80 processzorra a Syster. (Ezeknek voltak univerzális karakterkészletű közcélú változatai is, de mi a nyomdai célváltozatot használtuk.) Időközben egy Videoton 56100 kétkazettás 8080 alapú gépem is volt, sőt, mert ez volt hamarabb, erre készült a szövegfeldolgozó program 8080 assembly átírata. A Varyter-Syster rendszer évekig termelő szolgálatban volt, a 16 bites PC-k megjelenéséig, amire továbbvittük a nyomdai kiadványszerkesztő programot.

Microsoft Flight Simulátor első változatát 64-esre én hoztam be az országba a nyíregyházi repülőiskolába komoly kiképzési célra, azt (mint repülés-buzi) én is használtam.

Sok mindennel foglalkozott, vezetője volt többek között a 80-as években a Kölcsey Művelődési Központban működő Sci-Fi klubnak.

Dr. Varga György

A primo.homeserver.hu interjúja

DR. VARGA GYÖRGY

Ha valaki nem ismerné...

A számítógépes nyomdai szedés egyik első fecskéje Magyarországon. A Varyter-Syster fejlesztés egyik külső munkatársa, a PrimoText szövegszerkesztő (egy moduláris, más gépre relatíve könnyen transzferálható) kiadványszerkesztő program) megalkotója.

Pár szót magadról, ha lehetne...

58 éves vagyok, feleségem és két gyermekem is számítógépes, nagyobbik fiam a BME-en végzett informatikus. A kisebbik fiam közgazdász hallgatóként csak használni akarta a gépeket, de végül a webprogramozás irányába tart. Mi Debrecenben lakunk, a gyerekek Budapesten

Hogyan kerültél kapcsolatba a számítógépekkel?

Bár tanult szakmám a vegyészet, de visszaéltem azzal, hogy 1969-70-ben még csak a vegyészek és fizikusok tanultak igazi számítástechnikát, a matematikusok nem, a munkahelyemen, a debreceni Alföldi Nyomdában rögtön elfoglaltam a "vakok közt a félszemű a király" pozíciót. Az 1970-es évek közepe a nyomdákban a számítógépes kiadványszerkesztés (akkoriban fényszedésnek hívták) hőskora volt, ehhez én értettem legjobban a nyomdában. (Könnyebben megtanultam én a tipográfiai oldalt, mint a tipográfusok a számítástechnikát.)

Ennek keretében, miután megkritizáltam a nyugati eredetű méregdrága kész programokat, rám bízta, hogy akkor csináljak jobbat. Ehhez még a PC korszak előtti ún. középgepek a magyar gyártmányú Practicomp 4000, (kb. a Commodore Plus4 szintje, csak monitora még nem volt) és az NDK-s Robotron KRS 4201, ami már verte a Commodore 64-et, mert komoly mágneslemez, -szalag, és nyomtató parkja volt a 64 KB ferit memória mellé). Az általunk egymás után több gépre, több nyelvre is megírt nyomdai szövegfeldolgozó programcsomag volt a későbbi PC-s változatok alapja, az alapjaiban változatlan algoritmust mindig újraírtuk (természetesen a növekvő hardver lehetőségeket kihasználva) az újabb számítógép generációra.

Milyen 8 bites gépeid voltak?

A Robotron középgepeknek már volt nyomdai igényeknek meg nem felelő képernyős munkahelye (VT 340), ehelyett az MTA SZTAKI közreműködésével kialakítottunk egy nyomdai klaviatúrát és monitort. Később a "nagygépes kapcsolat" helyett saját 8 bites (8080) processzort és 8"-es floppykat kapott a display, ez lett a SZTAKI Varyter gépe, majd Z80 processzorral a Syster. (Ezeknek voltak univerzális karakterkészletű közcélú változatai is, de mi a nyomdai célváltozatot használtuk.) Időközben egy Videoton 56100 kétkazettás 8080 alapú gépem is volt, sőt, mert ez volt hamarabb, erre készült

a szövegfeldolgozó program 8080 assembly átírata. A Varyter-Syster rendszer évekig termelő szolgálatban volt, a 16 bites PC-k megjelenéséig, amire továbbvittük a nyomdai kiadványszerkesztő programot.

Melyik volt a kedvenced, és miért?

Nem volt kimondott kedvencem, amit nyomdászósítani lehetett, hogy a fényszedő programom fusson, mind szerettem. Kölykeimnek volt 4+ és 64-es Commodore-ja is, de azokat ugyanezen ok miatt nem szerettem, bár a Microsoft Flight Simulátor első változatát 64-esre én hoztam be az országba a nyíregyházi repülőiskolába komoly kiképzési célra, azt (mint repülés-buzi) én is használtam. De öncélúan ma sem játszom a gépen, az nekem nem pihenés egész napi számítógépes munka után.

Hogyan kötöttél ki Primónál?

A Varyter-Syster fejlesztés miatt afféle külső munkatárs voltam a SZTAKI-nál, ezért tudták, hogy van egy "strukturáltan programozott", tehát könnyen transzponálható szövegszerkesztő algoritmusom, ezért természetes volt, hogy csináljuk meg Primóra. (Csak éppen át kellett írni Basic-be, mert induláskor, a CP/M híján assembly lehetőség nem volt, pedig arra már kész volt a program)

Azt tudad, hogy készült CP/M Primóra? Sajnos már elveszett, de ez akkor jól jött volna, nem?

Tudtam, de mire az elkészült, a Primotext már át volt írva, meg azt nem tudom, hogy a CP/M-hez volt-e assembler is a Primo-n.

A Varyter-Syster gépekről tudnál bővebben írni? Semmi információnk nincs egyelőre róluk, csak azt, hogy volt róla reklámanyag.

Most találtam meg a Varyter prospektusát, és természetesen beszkenelve felkerülhet a weboldalra. A Systernek volt egy pofára ugyanilyen, lényegtelen különbségekkel, főleg a Z80 proci miatt. Ami teljesen más volt, az a nyomdai Syster.

Milyen programokat készítettél, konvertáltál?

Így alakult ki a Primotext program, ami margarétakerekes írógéptől nyomdai fényszedőgépig bármihez tartalmazhatott volna kimeneti konverziós modult, ami felé megtalálja az utat. De kereskedelmi szinten csak a parallel printer kimenet volt a biztos, ezért csak erre készült el a program, ámde az igen érdekesen működött: Egy külön nyomtató vezérlő segédfájlba kellett leírni egy előre elkészített mintafájl alapján, hogy milyen effektust milyen parancs-szekvenciával lehetett elérni a nyomtatónál. Néhány nagyon elterjedt korabeli nyomtatóra volt kész modul, a ritkábbakra a felhasználónak kellett gondoskodni róla. A Primotext emellett korrekt magyar szóelválasztást és magyar tipográfiai hagyományok szerinti oldaltördelést is tartalmazott.

Melyikre vagy ezek közül a legbüszkébb és miért?

Ez az egy volt. és én mindent megtettem a sikeréért, mégis csúnya véget ért meg. A Cosy megvette tőlem a programot (20 000 forintért), legyártott 100 db kazettára írott

példányt, ami mind íráshibás volt. Az elsőnek eladott 10-20 darabot mind visszahozták, és ahelyett, hogy kijavított kazettákat adtak volna nekik, visszaadták a pénzt és kidobták az egész projektet.

Hogyan foglalnád össze a Primós korszakát az életednek?

Nem volt önálló Primo korszak, a Primo egy volt azon gépek között, amire a Politext algoritmust implementáltuk. Ezen belül a Primo személy szerint nagyon tetszett, mert nagyon benne voltam a fejlesztői környezetben, meg egyébként is olyan kis aranyos volt. Kár, hogy az iskolaszámítógép akcióban meglehetősen gyanús körülmények között alulmaradt, és ezért nem volt meg a "C" változat (aminek a floppyja elengedhetetlen lett volna a szövegszerkesztéshez) megrendelési háttere, így az egész Primo program csendben kimúlt.

Mi az ami érdekel jelenleg? Foglalkozol-e még néha Primóval?

A Primóval nem foglalkozom, saját doboza van a pince-múzeumomban, a gép üzemképes, a programok megvannak. A kiadványszerkesztő programom jóval túlélte a Primót, 2002 használta a nyomdánk az 1996-ig fejlesztett PC-s változatot, de ennek szinten tartása már nem töltötte ki a munkaidőmet, ezért átirányítottak minőségbiztosítási területre, ahol fő tevékenységem, hogy az általam szívből utált, de ott nagyon nagy mennyiségű papírmunkát áttereljem számítógépre. Két évem van nyugdíjig, reménykedem, hogy addig sikerül a rendszerből eltüntetni az utolsó kézzel írott bizonylatot is.

Emellett - kapcsolódva repülős hobbimhoz - a nagyobbik fiammal létrehoztunk egy GPS alapú atlasz-útvonaltervező-mozgótérkép programot, aminek van légi és földi változata is. (Ld. www.compumap.hu)

Köszönöm a riportot.

Eredeti forrás: <http://primo.homeserver.hu/html/primorolriportok.html#drvarga>